

NMS og folkekirken

Knut Holter, professor ved NLA Høgskolen

I overgangen juni-juli inviterte Det norske misjonsselskap (NMS) til generalforsamling og sommerfest i Stjørdal. Nesten tusen delegater og medlemmer deltok, og tonen var gjennomgående svært positiv. Grunnet pandemien var det seks år siden forrige storsamling og mange hadde sett fram til endelig å møtes – til inspirasjon og videre arbeid gjennom NMS.

Avisen Dagen sto for den uten sammenligning beste mediedekningen av samlingen, med reportasjer, intervjuer og analyser som tok pulsen på organisasjonen. Et eksempel er redaktør Tarjei Giljes kommentar i avisens papirutgave mandag 3. juli, med overskriften «NMS med folkekirken som base og Mali som arbeidsfelt». Overskriftens søkelys på NMS' forhold til Den norske kirke sammenfattes i følgende setning: «For det er en kjensgjerning at når NMS fortsatt vil forstå seg selv som Den norske kirkes misjonsorganisasjon, må man på en eller annen måte forholde seg til utviklingen i folkekirken.»

Så sant, men hva betyr dette? La meg peke på tre perspektiver til forholdet mellom NMS og Den norske kirke. Det første perspektivet er at NMS – slik jeg forstår organisasjonens historie og nåtid – alltid har vært seg bevisst å være en kirkelig organisasjon. Dels i den forstand at NMS har sitt ståsted i Den norske kirke. NMS består ikke av en gjeng enkeltpersoner som har fått det for seg at de skal vitne om Jesus i ord og handling i andre deler av verden, og som så sjøsetter dette gode tiltak på egen kjøll. Tvert imot, NMS har helt fra begynnelsen forstått sitt virke som å være på vegne av Den norske kirke. Derfor ba og ber NMS om prestevigsel i Den norske kirke av sine misjonsprester. Denne selvforståelsen bekreftes så av Den norske kirke, dels – i hele NMS' historie – gjennom vigsling av misjonsprestene, og dels – i dag – gjennom avtaler på nasjonalt og lokalt plan.

Men dels er NMS en kirkelig organisasjon også i den forstand at etablering og samarbeid med nye, lokale kirker har stått helt sentralt. Det dreier seg ikke om avleggere av NMS eller Den norske kirke, men om selvstendige kirker som selv tar ansvar ikke bare for egen økonomisk og organisatorisk styring, men også for egen utbredelse og misjon og egen kontekstuell teologisk refleksjon. I dag dreier dette seg om kirker som Den norske kirke møter som likeverdige partnere i globale, mellomkirkelige nettverk.

Mitt andre perspektiv går på Giljes henvisning til «utviklingen i folkekirken» Nå konkretiserer ikke Gilje hva som ligger i dette, men man kan jo gjette. Jeg gjetter at det dels dreier seg om det potensial og ansvar som ligger i å bidra inn mot Den norske kirkes selvforståelse som en bekjennende og misjonerende folkekirke. NMS er den eldste og største av organisasjonene innenfor SMM (Samarbeid Menighet og Misjon) og har gjennom dette et medansvar for at global misjon skal være en integrert del i livet til menigheter i Den norske kirke. NMS har alltid vært en pådriver i dette viktige arbeidet og i de senere år har ikke minst NMS' ungdomsorganisasjon NMSU lagt ned et betydelig arbeid for å styrke misjonstenkningen i barne- og ungdomsarbeidet i Den norske kirke.

Videre vil jeg gjette at referansen til «utviklingen i folkekirken» også dreier seg om enkelte av de etiske spørsmål som får stor oppmerksomhet i kirkelandskapet i dag. Det kan være spørsmål inn mot økologi og bærekraft, global rettferdighet, og sannsynligvis også spørsmål som går på samlivsetikk. Noen av disse spørsmålene er nokså omstridt, og det kan vel sies at NMS har brukt mer innestemme enn det vi kan se hos en del av de andre organisasjonene når det gjelder samlivsetiske spørsmål. Dette er i tråd med NMS' historie og tradisjon. De som stiftet NMS i 1842 kom fra ulike deler av datidens kirkelandskap (prester, haugianere, brødrevenner), men de la mulige teologiske stridspunkter til sides for å enes om det ene oppdrag, det å danne et norsk misjonsselskap. Senere, på slutten av 1800-tallet

skapte spørsmålet om kirkeordning debatt, og NMS fant å måtte si at misnøye med statskirkeordningen ikke kvalifiserer som misjonærkall. I dag skaper samlivsetiske spørsmål debatt, og NMS må balansere mellom Den norske kirke og enkelte partnerkirker i det globale sør når det gjelder samlivsetisk forståelse og liturgiske konsekvenser av dette.

Mitt tredje perspektiv går på Giljes retoriske grep til forholdet mellom til de to foregående perspektivene (NMS som kirkelig organisasjon og NMS og utviklingen i folkekirken), nemlig det at NMS «fortsett» definerer seg inn mot til Den norske kirke. Dette «fortsett» synes å redusere NMS' forhold til Den norske kirke til å være ett av flere mulige strategiske valg. Dette ville i så fall åpne for at NMS rent faktisk kan tenkes uavhengig av Den norske kirke.

Nå er det ingen ting, hverken i NMS eller i Den norske kirke som peker i retning et skisma mellom de to. La det likevel sies, et slikt skisma er ikke mulig. NMS samarbeider med en lang rekke kirker, men forholdet til Den norske kirke kan ikke defineres innenfor kategorien «ulike samarbeidskirker». Tvert om, Den norske kirke er selve ståstedet for arbeidet.

På avslutningsgudstjenesten i Nidarosdomen fikk så de nærmere tusen delegatene og medlemmene som kom sammen til NMS' generalforsamling og sommerfest – sammen med ytterligere tusen gudstjenestedeltakere samt kirkeledere og kirkerepresentanter fra alle NMS' samarbeidskirker – oppleve en materialisering av NMS' forhold til Den norske kirke: med Den norske kirkes preses som liturg og predikant, med tekstlesning, bønn og nattverddeling gjennom representanter fra den globale kirkefamilien (selv fikk jeg nattverd av den første kvinnelige kirkerådslederen for den lutherske kirken i Kamerun), og med misjonsfolkets favorittsalme «Din rikssak, Jesus, være skal» – forfattet av den til tider forkjete misjonæren Karl Ludvig Reichelt – som åpningssalme.